

Românii la mâna SRI

Serviciul Român de Informații copiază înregistrările și în instanță pot apărea tot felul de colaje

- **Magistrații nu au voie să accepte benzi magnetice înregistrate care nu sunt originale în conținut**
- **România nu are experți criminaliști independenți în domeniu** ● **Din această cauză, nu se poate solicita, în nici un dosar cu stenograme de înregistrări sau casete audio, o contraexpertiză**
- **Magistrații trebuie să știe că certificarea autenticității discuțiilor înregistrate poate fi dată numai de Institutul de Criminalistică din cadrul Ministerului Justiției, prin experții Grigoraș și Turcitu**
- **O expertiză de acest gen costă 5.000.000 de lei, dar nu o poate cere decât polițistul, procurorul sau Ministerul Justiției**

Orice stat democratic are serviciul propriu de informații care ascultă și înregistrează convorbiri telefonice pentru a proba că persoana în cauză, despre care există indicii clare că este implicată în afaceri de corupție sau care țin de siguranța națională. La noi, statul democratic a rămas - și la acest capitol - cu metehnele vechii Securității, căreia nu-i păsa de lege, de dreptul la intimitate și inviolabilitatea corespondentei. În România - e deja de notorietate - încă se mai ascultă convorbiri telefonice fără mandat, direct din centrală. Mai mult, stenograme ale unor convorbiri telefonice ce aparțin unor persoane care nu încălcau legea, au ajuns în instanțe colate cu alte convorbiri, iar acest melanj servește la plătirea de polite sau scoaterea ochilor opiniei publice cu marea luptă anticorupție. Compilările de acest gen reprezintă, prin însăși efectele lor, atacuri la drepturile fundamentale ale unei persoane, printre care și acela la un proces echitabil în cazul în care anchetatorii sar peste procedura penală, iar judecătorii acceptă tipul acesta de probatorii.

Pentru ca toată lumea să știe ce înseamnă o înregistrare corectă, legală, care sunt limitele legalității și care sunt impedimentele în autentificarea unor astfel de înregistrări, ne-am adresat singurilor experți din România în expertize audio-video, care lucrează într-un departament relativ nou din cadrul Institutului de Criminalistică al Ministerului Justiției. Primul, Cătălin Grigoraș, este absolvent al Politehnicii, Facultatea de Electrotehnică, cu studii în străinătate suportate din propriile resurse, la „New York Institute of Forensic Audio”, școală unde învață tainele înregistrărilor și expertizii FBI. Are doctoratul susținut

în procesarea digitală a semnalului vocal. Cel de-al doilea, Vasile Turcitu, este tot absolvent al Politehnicii, Facultatea de Electronică și Telecomunicații. Am avut cu cei doi experți o lungă discuție din care au reieșit date extrem de interesante legate de această rară profesie, decisivă pentru orice persoană care ajunge să fie inculpată în instanță doar în baza unor înregistrări. Magistrații care au astfel de cazuri trebuie să știe deopotrivă pe ce se bazează concluziile acestor experți.

Etapele unei expertize cern copia de original

Din punct de vedere practic, departamentul din cadrul institutului Ministerului Justiției a realizat prima expertiză audio în anul 2002. Până acum au fost făcute aproape zece. Grigoraș a menționat faptul că zece expertize nu înseamnă zece casete, ci mult mai multe, întrucât organul judiciar poate să anexeze orice număr de casete are la dispoziție pentru un singur caz. Referitor la constatarea din timpul expertizei, conform căreia rezultă că este vorba de o copie, Turcitu ne-a declarat că „raportul de expertiză se încheie la acel stadiu”. În orice dosar în care există înregistrări de convorbiri telefonice este nevoie de efectuarea unei expertize criminalistice a vocii și vorbirii, care să stabilească dacă benzile audio și video atașate la dosarul cauzei sunt intacte sau falsificate; dacă înregistrările sunt intacte, fără tăieturi, reduceri sau majorări ale dimensiunilor; dacă sunt autentice, fiind necesară și identificarea vocilor acuzaților. Codul de procedură penală (art. 91, indice 1 - 3) stipulează faptul că banda magnetică e unicul suport

permis de lege pentru o înregistrare audio.

Ușurința cu care se poate face un act de injustiție

Din discutia cu experții a reieșit că în ceea ce privește înregistrările pe hard-disk-ul unui computer, nu ai voie, ca instanță, să le iei în considerare, deoarece pe computer poți falsifica orice fel de înregistrare. Spre exemplu, în cazul unui colaj, nu se mai aud clic-urile magnetice ale capetelor de stergere și înregistrare. De asemenea, copierea convorbirilor înregistrate de pe hard-disk pe casete audio nu poate fi catalogată ca legală. Conform normelor criminalistice în domeniu, nici un expert nu poate certifica amprenta vocală ori autenticitatea unei benzi în asemenea condiții. Și nicăieri în lume nu se admit în dosarele de acuzare probe audio, care nu sunt originale. Experții spun că orice aparat electronic are un anumit zgomot propriu de fond și niște parametri, acestea scăpând urechii omului și care pot fi evidențiate doar de experți. Ei au atenționat asupra unui fapt deosebit de important: „În cazul în care o casetă este trunchiată, vă dați seama ce înseamnă, într-o replică din conversație, tăierea unui DA sau a unui NU. Înseamnă pierderea libertății, fără ca omul să fie vinovat. Tocmai de aceea, dacă o casetă nu este originală, noi am putea să răspundem dacă vocea este a persoanei vizate, dar dacă am merge mai departe cu expertiza, ar însemna să facem un act de injustiție”.

Orice contrafacere lasă urme

Întrebați dacă se pot realiza

înregistrări prin intermediul unui telefon mobil care nu este apelat sau nu apelează, sau prin intermediul unui televizor, Grigoraș ne-a declarat: „Tehnica a dovedit că nu are limite. Există, se știe, telefoane cu funcția de auto-answer, cum ar fi Alcatel, când ai doar hands-free și când, după trei sonerii intră în funcțiune”, afirmă Grigoraș.

Pe de altă parte, ne-am interesat dacă expertizele realizate de cei doi pot fi atacate de contraexpertize și am aflat că acest lucru este imposibil. Alte state, precum Polonia, Slovacia etc, au experți de calibrul celor doi, autorizați particulari, care pot realiza contraexpertize. În România, nu. „Există un caz, celebru, cazul Melnicenko. La fel, Ucraina, ca și noi, nu are experți criminaliști independenți pe domeniul înregistrărilor și justiția a fost nevoită să apeleze la experți independenți din alt stat”, a declarat Grigoraș. Iată de ce legea ar trebui modificată și la acest capitol. Un alt impediment: dacă nu ești procuror, polițist sau din Ministerul Justiției, nu poți cere expertizarea unei înregistrări audio-video. În ce privește tariful unei expertize, acesta a fost stabilit de lege: 5.000.000 lei. Legat de confidențialitatea celor ce le „aud urechile”, cei doi experți sunt supuși unui cod deontologic pe care trebuie să-l respecte, ca și Legea funcționarului public. În finalul discuției, experții Grigoraș și Turcitu ne-au asigurat că nimeni nu poate să contrafacă perfect o casetă originală pentru că „așa cum nu există crimă perfectă, ci polițist incompetent, tot așa nu există contrafacere care să nu lase urme”.

Adina ANGHELESCU
Răzvan SAVALIUC